

Міністерство освіти і науки України
Інститут модернізації змісту освіти

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського
Інститут педагогіки НАПН України, відділ навчання мов національних меншин і зарубіжної літератури
Ізмаїльський державний гуманітарний університет Харбінський інженерний університет (Китай)
Кіонгінський національний педагогічний університет, м. Інчхон, Республіка Корея
Русенський університет імені Ангела Канчева, Болгарія
Шуменський університет імені Єпископа Костянтина Преславського, Болгарія
Кагульський державний університет імені Богдана Петричейку Хашдеу, Молдова
Тараклійський державний університет імені Григорія Цамблака, Молдова

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 205-річчю
Університету Ушинського

(6 червня 2022 року, м. Одеса)



**Одеса
2022**

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ

Валентина Борова, кандидат педагогічних наук, доцент ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені акад. Степана Дем'янчука (Україна)

Анотація. У статті досліджено значення підготовки та використання мультимедійних презентацій на практичних заняттях з дошкільної лінгводидактики для формування у майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти професійної компетентності з розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Охарактеризовано основні недоліки, що допускають студенти при розробці тематичних мультимедійних презентацій.

Ключові слова: мультимедійні презентації, дошкільна лінгводидактика, діти дошкільного віку, професійна компетентність.

FORMATION OF THE FUTURE EDUCATORS' OF PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS PROFESSIONAL SKILLS IN THE PROCESS OF MULTIMEDIA PRESENTATIONS TRAINING

Valentya Borova, PhD, Associate Professor of Academician Stepan Demianchuk International University of Economics and Humanities (Ukraine)

Abstract. The article examines the importance of training and use of multimedia presentations on preschool language pedagogy for formation of professional skills in the future educators of preschool institutions. The main disadvantages that students have in developing thematic multimedia presentations on preschool children speech development are characterized.

Key words: multimedia presentations, preschool language pedagogy, preschool children, professional competence.

Підвищення якості освіти у період динамічних змін у суспільстві, карантинних обмежень, а тим більше у воєнний час, вимагає від викладача закладу вищої освіти таких засобів формування професійних умінь майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, які хоча б частково зменшувати негативний вплив зовнішніх стресових факторів на освітній процес. Усвідомлене сприйняття матеріалу за темою навчальної дисципліни вимагає у здобувачів вищої освіти більше вольових зусиль, щоб не відволікатися на різноманітні подразники оточення.

Використання мультимедійних презентацій, як засвідчує аналіз досвіду викладання курсу «Дошкільної лінгводидактики», стимулює студентів до активної пізнавальної діяльності під час вивчення нового матеріалу, сприяє виділенню ними ключових моментів методики розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Впродовж 2021 – 22 навчального року студенти нашого вузу, як і переважна більшість молоді інших освітніх закладів, навчалися у дистанційній або змішаній формах. Вони мають як свої позитивні характеристики, так і недоліки. До останніх, за свідченнями здобувачів вищої освіти, відноситься відсутність «живого» спілкування з викладачем та одногрупником. Не маючи можливості його забезпечити, ми вирішили, що інтенсивність спілкування з питань професійної компетентності з розвитку мовлення дітей дошкільного віку можна підвищити, використовуючи під час практичних занять мультимедійні презентації, які розробили майбутні вихователі. Створення здобувачами вищої освіти авторських мультимедійних презентацій, обговорення їх змісту та структури, вибір зображувальних засобів викликають інтерес до теми, бажання її розкрити структуровано та повно. Демонстрація та обговорення презентацій розкривають творчий потенціал кожного здобувача вищої освіти, вміння доступно донести інформацію до кожного студента групи. Можемо зазначити, що під час мультимедійних презентацій виникає елемент змагальності,

оскільки кожному автору хочеться показати змістовну роботу, свою креативність під час її створення.

Мультимедійні презентації забезпечують подання інформації, під час якого людина сприймає її відразу кількома органами чуття паралельно, а не послідовно, як це відбувається при звичайному навчанні. Тому навчальні мультимедійні програми можуть використовуватися для фронтального, групового та індивідуального навчання в аудиторії, а також для самостійної роботи вдома.

Мета статті: окреслити значення розроблення студентами мультимедійних презентацій з розвитку мовлення дітей дошкільного віку та їх демонстрації на практичних заняттях з курсу «Дошкільна лінгводидактика» для формування професійних умінь майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти та охарактеризувати найбільш поширені помилки, які допускають автори при їх створенні.

Презентація від англійського «presentation» – представлення, вистава. Слово має декілька значень. По-перше, це дія, акція, що передбачає показ нового товару, повідомлення нової інформації, рекламна акція, яка пропонує новий товар чи послугу. По-друге – це електронний документ, що створений за допомогою комп'ютерної програми PowerPoint, який є збіркою слайдів, що мають демонструватися для учасників певного заходу чи навчального заняття. По-третє, це спосіб наочного представлення інформації з використанням аудіовізуальних засобів. Терміни «комп'ютерна презентація», «мультимедійна презентація» можуть використовуватися як синоніми [3].

Проблему використання мультимедійних презентацій як засобів навчання досліджували В. Биков, М. Жолдак, І. Захарова, В. Клочко, А. Коломієць, Ю. Машбиць, Є. Палат, С. Свириденко та інші. Питання використання мультимедійних презентацій у формуванні професійної компетентності майбутніх вихователів з розвитку мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку не досліджувалося.

Мультимедійні презентації, що створювалися студентами, дозволяли авторам гармонійно представляти науково-методичну інформацію за допомогою різних форм: тексту, зображення, звукового оформлення, відеоматеріалів. Зображення може включати малюнки, світлини, карти і т. п. До звукового оформлення відносяться записи голосів, мовлення дітей та дорослих, музики і т. п. Відеоматеріали – це уривки занять з розвитку мовлення дітей різних вікових груп закладів дошкільної освіти, які ілюстрували практичну реалізацію вихователем певної педагогічної технології.

Мультимедійна презентація дозволяє сприймати матеріал як систему яскравих образів, що наповнені інформацією та сприяють розвитку образного мислення та кращому запам'ятовуванню. Адже, якщо інформація сприймається за допомогою слуху, то запам'ятовується лише 20% її обсягу, 30% – тоді, коли отримуємо дані за допомогою зору, а 60% – при взаємодії обох аналізаторів [4]. Крім базових професійних знань майбутнім вихователям закладів дошкільної освіти необхідно оволодіти основами комп'ютерної грамотності та методами використання сучасних інформаційних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти. Можливості мережі Інтернет дозволяють проводити навчально-виховну діяльність на значно вищому організаційному та змістовому рівні.

Навчальні мультимедійні презентації найчастіше використовуються під час проведення лекційних занять. Їх тема, мета визначають структуру та змістове наповнення слайдів презентації. Бажано, щоб мультимедійна презентація була інтерактивною, тобто передбачала зворотній зв'язок із здобувачами вищої освіти. Тому вони розробляються таким чином, щоб залучити слухачів до активного обговорення та дискусії з приводу змісту слайдів презентації. При цьому необхідно враховувати, що інтерактивна презентація буде тривати довше, ніж звичайна та вимагає достатнього рівня теоретичної та методичної підготовки майбутніх вихователів, адже їм необхідно обґрунтувати відповіді на питання, що передбачені інтерактивною презентацією.

За метою підготовки та використання мультимедійні презентації поділяють на презентації, що використовуються для унаочнення і супроводу виступу викладача та

презентації, які використовують для ознайомлення здобувачів вищої освіти з найбільш складним матеріалом, що вимагає схем, діаграм, малюнків, уривків з відео і т.п. За структурою виокремлюють презентації лінійні та розгалужені. Лінійні доречно використовувати для ілюстрування певних фактів, теоретичних досліджень, закономірностей при обговоренні матеріалу лекції, виступу і т.п. Мультимедійні презентації розгалуженої структури розробляються та демонструються з метою узагальнення знань, їх систематизації, уточнення ключових методичних підходів. Якщо за критерій класифікації взяти адресність презентацій, то їх поділяють на зовнішні та внутрішні. До перших належать презентації, коли слухачі та лектор є представниками різних організацій. Внутрішні мультимедійні презентації готуються для використання представниками однієї організації, наприклад, викладачем університету для його ж студентів [3].

З метою стимулювання здобувачів вищої освіти до усвідомленого сприймання змісту теоретичних засад та формування практичних умінь з методики розвитку мовлення дітей дошкільного віку, нами в процесі викладання курсу «Дошкільна лінгводидактика» було запропоновано студентам підготувати мультимедійну презентацію за однією із тем дисципліни. Майбутні вихователі закладів дошкільної освіти мали можливість продемонструвати результат своєї діяльності під час практичних занять з курсу.

На організаційному етапі з підготовки презентацій студенти групи визначаються з темою дошкільної лінгводидактики, яку хотіли б презентувати. На другому етапі проектування мультимедійних презентацій здобувачі вищої освіти мали глибоко опрацювати теоретичний матеріал з вибраної теми, визначитися зі змістом кожного слайду, послідовності слайдів, їх дизайном. Найважливішим етапом у підготовці презентацій був етап інформаційного наповнення презентації. Він включав вибір тексту навчального матеріалу, його структурування на слайди, підбір записів відеозанять з розвитку мовлення дітей у закладі дошкільної освіти, пошук ілюстрацій, підготовку схем, діаграм і т.п. Етап створення презентацій передбачав наповнення слайдів підготовленими текстами, ілюстраціями, фото, схемами. Підбирався музичний супровід або вирішувалось питання про його недоцільність. На етапі тиражування автор вирішував чи потрібно роздруковувати окремі слайди для того, щоб їх презентувати зацікавленим особам. Під час дистанційного навчання матеріал може надсилатися на електронну пошту студента групи чи (за домовленістю) іншими способами. Використання мультимедійної презентації передбачало демонстрацію продукту самостійної творчої діяльності перед студентами групи. На етапі вдосконалення презентації автор має можливість коректувати її зміст чи оформлення у зв'язку з побажаннями та зауваженнями рецензентів-одногрупників.

Аналіз 52 мультимедійних презентацій, які були підготовлені студентами другого курсу педагогічного факультету, майбутніми вихователями закладів дошкільної освіти, дозволив виокремити типові помилки, недоліки при їх розробці та демонстрації. Охарактеризуємо основні з них. Якщо аналізувати питання дотримання загальних вимог до розробки презентацій, то можна стверджувати, що у 78,8% презентацій був відсутній логотип факультету чи університету на кожному слайді презентації, а у 30,7 % не вказувалось прізвище автора презентації на першому слайді. Окреслене свідчить про те, що студенти не зовсім розуміють той факт, що саме така інформація в презентації слугуватиме частковим захистом їх авторського права на створену мультимедійну презентацію. Наступною вимогою до мультимедійних презентацій є дотримання єдиного стилю оформлення всіх слайдів презентації. У 25 % запропонованих робіт автори вносили певні зміни у стильове оформлення матеріалу, що значно погіршувало загальне враження про виконану роботу. Щодо дотримання правил орфографії, пунктуації, то найбільш поширеною помилкою було написання крапки (.) у кінці заголовка, назви теми, розділу і т. п. У 11,5 % презентацій можна було зафіксувати виклад наступного питання теми на слайді, де розкривається попереднє питання. За вимогами, зміст кожного наступного питання має розкриватися на наступному слайді. Найбільш поширеним недоліком презентацій, щодо дизайну слайдів, було використання більше трьох кольорів на одному слайді. Деякі із студентів були переконані в тому, що яскравий колір слайду буде

стимулювати пізнавальну активність студентів, а тому краще буде, коли фон слайду нагадуватиме веселку. Така студентська думка є помилковою. Важливо використовувати один, комфортний для очей колір фону слайду. Він має бути елементом другого плану, на ньому не має фіксуватися увага.

Проаналізуємо успішність студентів у розкритті в мультимедійній презентації змісту теми та окремих її питань. Майбутнім вихователям було не просто виокремити ключове поняття, щоб його коротко і зрозуміло інтерпретувати. А вибрати 7 – 8 рядків тексту для кожного слайду було проблемою, оскільки студенти недостатньо володіють навичками структурування матеріалу з теми. Стихло, лаконічно, а разом з тим інформативно, представити матеріал непросте інтелектуальне завдання для майбутніх вихователів.

Якщо проаналізувати дотримання студентами вимог до оформлення тексту на слайдах презентацій, то найбільш поширеним недоліком є використання більше двох варіантів шрифтів у тексті, що розкриває зміст питання. Автори такий вибір пояснюють прагненням максимально виділити важливі моменти у теорії чи методиці розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Фахівці в розробці мультимедійних презентацій стверджують, що зловживання різними видами шрифтів ускладнюють сприймання інформації та її запам'ятовування. Важливо звернути увагу студентів на вирівнювання тексту по ширині. Його «рвані» краї псуують сприйняття структурованості тексту і естетику оформлення тексту.

Подальші розвідки у вивченні питання використання мультимедійних презентацій у формуванні професійних умінь майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти з розвитку мовлення дітей дошкільного віку будуть спрямовані на визначення впливу використання окресленого засобу на якість успішності здобувачів вищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Гаврилова Л. Г. Використання навчальних мультимедійних презентацій на лекціях з мистецьких дисциплін у педагогічному ВНЗ. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2010. №7(149). Ч. I. С. 66 – 72.
2. Могильна Н. М. Створення презентацій засобами Microsoft Power Point. Київ. 2005. 28 с.
3. Мокрогуз О. П. Мультимедійна презентація в системі засобів навчання. Комп'ютер у школі та сім'ї. 2009. № 8. С. 21–23.
4. Пометун О. І. Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ. 2004. 192 с.

References:

1. Havrylova, L. H. Vykorystannia navchalnykh multymediinykh prezentatsii na leksiakh z mystetskykh dystsyplin u pedahohichnomu VNZ. Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka. 2010. №7(149). Ch. I. S. 66 – 72.
2. Mohylna, N. M. Stvorennia prezentatsii zasobamy Microsoft Power Point. Kyiv. 2005. 28 s.
3. Mokrohuz, O. P. Multymediina prezentatsiia v systemi zasobiv navchannia. Kompiuter u shkoli ta simi. 2009. № 8. S. 21–23.
4. Pometun, O. I. Pyrozhenko L. V. Suchasnyi urok. Interaktyvni tekhnolohii navchannia. Kyiv. 2004. 192 s.